

ก.ล.ต. เข้มมาตรการรู้จักตัวตนลูกค้า เดินหน้าสกัดภัยอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในตลาดทุน

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2569 ในคอลัมน์ “ชวนคิด ชวนคุย กับ ก.ล.ต.” เว็บไซต์ข่าวหุ้นธุรกิจออนไลน์)

โดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ตลาดทุนที่ดีอาจไม่ได้วัดกันเพียงแค่ผลตอบแทน แต่เรื่องความน่าเชื่อถือที่ทุกคนในตลาดอยู่ภายใต้กติกาเดียวกัน ก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะเมื่อผู้ลงทุนมั่นใจได้ว่าตลาดทุนมีความโปร่งใส หรือไม่ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการกระทำความผิด สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็กรากฐานในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่ ก.ล.ต. ได้ออกแนวปฏิบัติที่ยกระดับกระบวนการตรวจสอบและติดตามธุรกรรมของลูกค้าให้เข้มข้นขึ้น ซึ่งจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2569 เป็นต้นไป เพื่อเป้าหมายในการคุ้มครองผู้ลงทุนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของตลาดทุนไทย อีกทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้ตลาดทุนกลายเป็นช่องทางของการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มิฉชาติมีการพัฒนารูปแบบกลโกง ซึ่งไม่ใช่แค่หลอกให้โอนเงินเท่านั้น แต่มีการนำเงินที่ได้มา อย่างผิดกฎหมายเข้าสู่กระบวนการชักฟอกผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ดูเหมือนเงินสะอาด หรือมีการใช้บัญชีม้า ซึ่งก็คือบัญชีที่เปิดในชื่อผู้อื่นและถูกนำมาใช้เป็นทางผ่านของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อให้ตามรอยได้ยากขึ้น ตลาดทุนที่ควรเป็นแหล่งระดมทุนที่โปร่งใสจึงกลายเป็นเป้าหมายที่มิฉชาติพยายามแทรกซึมเข้ามาใช้ประโยชน์

การออกแนวปฏิบัติเพื่อยกระดับกระบวนการตรวจสอบและติดตามธุรกรรมของลูกค้าให้เข้มข้นขึ้นนี้ ครอบคลุมตั้งแต่ ก้าวแรกที่ลูกค้าเดินเข้ามาเปิดบัญชีเพื่อใช้บริการกับบริษัทหลักทรัพย์ ไปจนถึงการดูแลติดตามธุรกรรมของลูกค้า อย่างต่อเนื่องภายหลัง โดยในส่วนของกระบวนการเปิดบัญชี จะเน้นย้ำให้บริษัทหลักทรัพย์ต้องรวบรวมและตรวจสอบ ข้อมูลลูกค้าด้วยกระบวนการที่เข้มงวดสอดคล้องกับระดับความเสี่ยง (risk profile) ของลูกค้า เพื่อให้รู้จักตัวตนลูกค้า ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งต้องครอบคลุมไปถึงข้อมูล อาทิ วัตถุประสงค์ในการลงทุน อาชีพ รายได้ และที่มาของเงินที่จะ นำมาลงทุน ตลอดจนโครงสร้างการถือหุ้น ประเภทธุรกิจ สถานที่ประกอบธุรกิจ และข้อมูลผู้มีอำนาจกระทำความธุรกรรม แทนกรณีเป็นลูกค้านิติบุคคล โดยให้พิจารณาความสมเหตุสมผลและสอดคล้องกันของข้อมูลทั้งหมดอย่างรอบด้าน และระบุ “ผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” หรือที่เรียกว่า UBO (Ultimate Beneficial Owner) ได้อย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการใช้นิติบุคคลอื่นถือครองทรัพย์สินแทน (nominee) หรือมิฉชาติที่ตั้งนิติบุคคลบังหน้าเพื่อปกปิดตัวตน ของเจ้าของที่แท้จริงเอาไว้

แต่ทั้งนี้ การตรวจสอบเพียงแค่ขั้นตอนการเปิดบัญชีก็อาจจะยังไม่เพียงพอ แนวปฏิบัตินี้จึงให้แนวทางกับบริษัท หลักทรัพย์เพื่อติดตามพฤติกรรมในการทำธุรกรรมของลูกค้าอย่างต่อเนื่องด้วย หากพบความผิดปกติ เช่น มีเงินโอนเข้า- ออกผ่านบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ในรูปแบบที่ผิดจากพฤติกรรมปกติของลูกค้า หรือมีธุรกรรมที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูล ที่เกี่ยวกับลูกค้า บริษัทหลักทรัพย์จะต้องทำ Enhanced CDD หรือการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงแบบเข้มข้น โดยรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้าหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อสอบยืนยันข้อมูลลูกค้า ซึ่งรวมถึงฐานะและ แหล่งที่มาของรายได้ และถ้ายังคงปรากฏสัญญาณที่น่าสงสัย บริษัทหลักทรัพย์ต้องพิจารณาดำเนินการที่เหมาะสม ควบคู่กับการติดตามการทำธุรกรรมของลูกค้ารายดังกล่าวอย่างเข้มข้นและใกล้ชิด และพิจารณาการรายงานธุรกรรม

ที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspicious Transaction) ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ ปปง.

อีกหนึ่งมาตรการสำคัญ คือ ความเข้มงวดในการตรวจสอบการรับและการโอนเงินเข้า-ออกบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ โดยจะต้องทำผ่านบัญชีที่มีชื่อตรงกับลูกค้าซึ่งเป็นเจ้าของบัญชีเท่านั้น และต้องเป็นบัญชีและธนาคารเดียวกันกับที่ลูกค้าใช้ฝากเงิน วิธีนี้จะช่วยป้องกันปัญหาบัญชีม้าได้อย่างตรงจุด เนื่องจากจะสร้างร่องรอยทางธุรกรรมที่ตรวจสอบได้อย่างชัดเจน (audit trail) ทำให้สามารถติดตามที่มาและปลายทางของเงินแต่ละรายการได้

เล่ามาถึงตรงนี้ก็ต้องบอกว่า แนวปฏิบัตินี้เกิดขึ้นจากการที่ ก.ล.ต. ร่วมมือกับหลายหน่วยงาน ทั้ง ปปง. ที่มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายการป้องกันการฟอกเงิน กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางที่รู้จักกลวิธีของอาชญากรจากภาคปฏิบัติจริง รวมถึงบริษัทหลักทรัพย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลซึ่งเข้าใจกระบวนการทำงานจริงของระบบความร่วมมือและการประสานความเชี่ยวชาญของทุกฝ่าย จึงทำให้มาตรการที่ได้มีความครอบคลุมรอบด้านและสามารถนำไปใช้งานได้จริง

การยกระดับมาตรฐานครั้งนี้จึงเป็นมากกว่าการปิดช่องโหว่ แต่เป็นการสร้างรากฐานความเชื่อมั่นให้กับตลาดทุนไทยในระยะยาว เพราะเมื่อกระบวนการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบธุรกรรมมีความรัดกุมมากขึ้น โอกาสที่ตลาดทุนจะถูกใช้เป็นเครื่องมือของอาชญากรก็ลดลงตามไปด้วย และตลาดที่มีความโปร่งใสย่อมนำไปสู่สภาพแวดล้อมการลงทุนที่มั่นคงและยั่งยืนสำหรับทุกฝ่าย

สำหรับผู้ลงทุนทั่วไปที่ลงทุนอย่างถูกต้อง สิ่งที่น่าจะสัมผัสได้ คือ ขั้นตอนที่มีความละเอียดมากขึ้นตอนเปิดบัญชีหรือเมื่อทำธุรกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งอาจต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติม เช่น สลิปเงินเดือนหรือหลักฐานแหล่งที่มาของเงินลงทุน ซึ่งฟังดูอาจยุ่งยาก แต่ถ้ามองให้ลึกขึ้น ขั้นตอนที่เพิ่มเข้ามาเหล่านี้เป็นการช่วยกันรักษาระบบและตลาดที่ทุกคนต่างลงทุนอยู่ให้ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พร้อมเสริมสร้างความเชื่อมั่นของตลาดทุนไทยในระยะยาวอีกด้วย
